Call for papers – "Jaarboek Armoede en Ongelijkheid" - Editie 2027

Wat?

Het jaarboek is een Nederlandstalig boek dat nieuwe of recente onderzoeken en inzichten rond armoede, sociale uitsluiting en sociale ongelijkheid bundelt. In dit boek willen we **armoede en ongelijkheid belichten vanuit een interdisciplinair perspectief en vanuit meerdere invalshoeken**. Armoede is immers meer dan een gebrek aan inkomen, maar gaat ook over ongelijkheden en uitsluiting op vlak van wonen, werk, onderwijs, gezondheidszorg, welzijn, vrije tijd, … Het boek wil niet alleen onderzoek belichten en het brede publiek informeren, maar ook bijdragen aan beleidsontwikkeling en praktijkvernieuwing in de strijd tegen armoede en ongelijkheid.

Het boek is een publicatie van USAB, de Universitaire Stichting voor Armoedebestrijding van Universiteit Antwerpen (www.usab.be), uitgegeven door Owl Press. We verwelkomen zowel bijdragen vanuit Universiteit Antwerpen als vanuit andere instellingen. Ook Engels- of Franstalige bijdragen zijn welkom, maar worden vertaald naar het Nederlands.

Het boek is opgebouwd als volgt:

- Een algemene inleiding
- Deel 1: een jaarlijks wisselend thematisch deel (2027: grondrechten)
- Deel 2: relevant recent onderzoek naar armoede of sociale ongelijkheid
- Deel 3: statistische bijlage met cijfers over armoede en sociale uitsluiting
- Epiloog

We verwelkomen bijdragen die passen in het thematische deel of in het deel met recent onderzoek. Bijdragen **vanuit alle wetenschappelijke disciplines** zijn welkom, zolang de link met armoede, sociale uitsluiting of sociale ongelijkheid duidelijk is. De **geografische focus** is armoede en ongelijkheid in Vlaanderen/België, maar ook in Europa en/of mondiaal.

Bijdragen tellen **max. 6.000 woorden** (exclusief tabellen/figuren/referenties).

Doelpubliek: beleidsmakers, sociaal werkers en stafmedewerkers uit het middenveld (armoedeverenigingen, ngo's, onderwijs, welzijn, …), academici, studenten, leken, … Daarom vragen we auteurs om hun bijdrage toegankelijk te schrijven voor zowel academische als niet-academische lezers.

Het jaarboek is een **peer reviewed boek met GPRC-label** (Guaranteed Peer Reviewed Content). Elke bijdrage wordt beoordeeld door 2 onafhankelijke reviewers (na een eerste screening door de redactie). Het wordt gepubliceerd in een online **open access** en een beperkte gedrukte oplage. Het boek verschijnt begin december en wordt dan voorgesteld aan de pers en aan het brede publiek via een colloquium. Auteurs ontvangen een exemplaar in de loop van de maand december.

Redactie: Jill Coene (USAB), Heidi Degerickx (Netwerk tegen Armoede), Tuur Ghys (Universidad Autónoma de Nuevo León), Bernard Hubeau (FRECH), Sarah Marchal (FSW), Peter Raeymaeckers (FSW), Mieke Schrooten (Odisee hogeschool/FSW), Henk van Hootegem (Steunpunt tot Bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale Uitsluiting).

Timing:

- Abstract indienen: **11 december 2026**
- Feedback op abstract: begin januari 2027
- Eerste draftversie bijdrage: 30 april 2027
- Interne review door redactie: mei 2027
- Eventuele aanpassingen na interne review: mei/juni 2027
- Externe peer review: juni/juli 2027
- Herwerking na peer review: eind augustus 2027
- Eindredactie en opmaak: alle materiaal bij uitgever: half september 2027
- Nakijken correcties door uitgever: begin oktober 2027
- Nakijken drukproef: eind oktober 2027
- Publicatie fysiek boek en open access pdf: begin december 2027

Themadeel 2027: grondrechten en armoede

België heeft zich via de Grondwet en via internationale mensenrechtenverdragen geëngageerd om sociale grondrechten te waarborgen, waaronder het recht op sociale zekerheid en bijstand, gezondheidszorg, wonen, onderwijs, werk en culturele en maatschappelijke participatie. Deze grondrechten vormen een essentieel fundament voor een menswaardig bestaan en voor sociale rechtvaardigheid. Toch blijft de realisatie ervan voor veel mensen een uitdaging, vooral voor mensen in armoede en andere kwetsbare groepen. Bovendien worden zij geconfronteerd met drempels tot justitie waardoor het opkomen voor hun grondrechten bemoeilijkt wordt.

Tegelijk bestaan er tal van initiatieven die aantonen dat grondrechten wel degelijk beter gerealiseerd kunnen worden. Automatische rechtentoekenning, proactieve en outreachende dienstverlening, vereenvoudiging van procedures, geïntegreerde dienstverlening en een rechtenbenadering die vertrekt vanuit vertrouwen in plaats van controle, maken zichtbaar hoe de toegang tot rechten versterkt kan worden. Zowel beleidsmakers als praktijkorganisaties zoeken vandaag naar manieren om dergelijke benaderingen verder uit te bouwen.

Tegen deze achtergrond roept dit Jaarboek op tot **bijdragen die inzicht bieden in de voorwaarden voor de realisatie van grondrechten in een context van armoede en sociale ongelijkheid. Welke beleidskeuzes, institutionele arrangementen en professionele praktijken dragen bij aan het versterken van grondrechten? Welke drempels staan een effectieve toegang tot rechten in de weg? Welke lessen kunnen worden getrokken uit innovatieve praktijken, beleidsinitiatieven, lokale experimenten en internationale voorbeelden?**

Deze vragen zijn des te relevanter omdat de realisatie van sociale grondrechten de voorbije jaren steeds meer onder druk staat, zowel in België als in een bredere Europese en mondiale context. In België zien we een toenemende voorwaardelijkheid van rechten en beleidsmaatregelen zoals de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd, de verstrengde activering van langdurig zieken, en sanctionerende mechanismen binnen de sociale bijstand. Deze evolutie gaat gepaard met een discours waarin armoede vooral wordt voorgesteld als een individueel falen, terwijl structurele oorzaken minder aandacht krijgen.

Ook andere grondrechten worden getroffen. In de gezondheidszorg, het onderwijs, de sociale huisvesting en andere publieke voorzieningen ervaren burgers uiteenlopende drempels. De

toenemende digitalisering van dienstverlening biedt nieuwe mogelijkheden, maar kan tegelijk nieuwe drempels creëren voor mensen die onvoldoende digitaal toegang hebben of digitaal vaardig zijn.

Een belangrijke manifestatie van deze kloof tussen formele rechten en de effectieve realisatie ervan is de non-take-up van rechten. Onderzoek toont aan dat veel mensen de rechten waarop zij aanspraak kunnen maken niet opnemen. Complexe procedures, administratieve lasten, onduidelijke informatie, onzekerheid en schaamte spelen daarbij een belangrijke rol. Het gevolg is dat formeel erkende rechten niet altijd ook effectief gerealiseerd worden.

Ook vanuit een internationaal perspectief blijkt dat de realisatie van sociale grondrechten niet als verworven kan worden beschouwd. Oorlog en conflict, autoritaire tendensen, discriminatie, migratie, toenemende sociaaleconomische ongelijkheid en veranderingen in sociale beschermingssystemen kunnen de toegang tot grondrechten onder druk zetten. Tegelijk bestaan er internationaal uiteenlopende beleidsmodellen en praktijken die net proberen de effectieve toegang tot rechten te versterken. Vergelijkend en internationaal onderzoek kan daarom belangrijke inzichten bieden in de omstandigheden waaronder grondrechten worden versterkt of verzwakt, en in de lessen die daaruit kunnen worden getrokken.

Dit Jaarboek wil bijdragen samenbrengen die deze spanningen analyseren, maar vooral ook perspectieven bieden op hoe grondrechten versterkt en gerealiseerd kunnen worden. Daarbij zijn zowel theoretische reflecties, empirische studies, praktijkgerichte onderzoeken als beleidsevaluaties welkom. Door bijdragen uit verschillende disciplines en maatschappelijke domeinen samen te brengen, wil het Jaarboek bijdragen aan het debat over grondrechten als fundament van een inclusieve en rechtvaardige samenleving.

Mogelijke subthema's zijn (niet limitatief): het recht op inkomen, het recht op werk, het recht op huisvesting, het recht op sociale zekerheid, toegang tot justitie/het recht op rechtshulp, het recht op gezondheid(szorg), automatische rechtentoekenning, outreachende en proactieve dienstverlening, digitalisering en toegang tot grondrechten, de rol van sociaal werk bij het realiseren van grondrechten, participatie van mensen in armoede, lokale en innovatieve praktijken rond grondrechten, migratie en toegang tot grondrechten, grondrechten vanuit een internationaal of vergelijkend perspectief, ...

Bijdragen uit alle disciplines zijn welkom. Uiteraard kan er steeds gewerkt worden met coauteurs, en we moedigen interdisciplinaire bijdragen aan.

Abstracts te bezorgen aan editor Jill Coene (jill.coene@uantwerpen.be) tegen **11/12/2026.**

Meer info via mail of tel. 03 265 59 99.